

GO

συνέντευξη

"Δεν ζωγραφίζω μόνο για την Ελλάδα"

Αν δεν ήταν γυναίκα, θα ήταν ένα μυστήριο μπερδεμένο σε ουρανούς, γερανούς, για να μπορεί χωρίς να την βλέπουν να αγγίζει το μπλε του ουρανού... Θα ήταν η ρόδα για την απόλυτη ταχύτητα που προσφέρει τον ίλιγγο του πάθους... Θα ήταν, πότε η εκκίνηση, πότε η νίκη, πότε πράσινο, πότε κόκκινο για να μπορεί να σταματάει εκείνη όποτε ήθελε τη ζωή ή να την ξαφνίζει όποτε της ουρλιάζει για να ξεκινήσει... Αν μπορούσε να είναι κάπι πάνω σε ένα πλοίο, φαντάζομαι πως θα ήθελε να είναι η σκουριά του, για να προκαλέσει ρίγμα και να φτάσει στο βαθύ γαλάξιο της θάλασσας, χωρίς ποτέ να βρουν την απίστα ώπτε καν αυτοί οι ειδήμονες...

Αν δεν ήταν γυναίκα, ίσως να ήταν ιδρώτας σε κάποιο γυμνό σώμα, για να μπορεί να ταξιδεύει αργά, αργά και να γνωρίζει το σύνολο του πιο τέλειου πλάσματος του Θεού, εκείνο που λέγεται άνθρωπος.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
ΜΙΧΑΗΛ Π. ΛΑΜΠΑΘΑΚΗΣ

e-mail: michail.lampathakis@hotmail.com

ΦΩΤΟ ΠΕΤΡΟΣ ΠΑΠΠΑΚΟΥΡΗΣ

Miva

ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΡΟΥ
ΒΑΛΥΡΑΚΗ

"Ζωγραφίζω για να φεύγω, να πετάω... Είμαι παντού στον κόσμο"

H

Μίνα Παπαθεοδώρου Βαλυράκη γεννήθηκε στις 17 Οκτωβρίου του 1975 στην Αθήνα όπου μεγάλωσε σ'ένα περιβάλλον αγάπης, ασφάλειας και αυτοπειθήσης -όπως η ίδια αναφέρει- με γονείς τον Παναγώτη και την Αλίκη. Ήταν οι άνθρωποι που τη διδαξαν, της καλλιέργησαν την εμπιστούμην στον εαυτό της και πάντα την ενθάρρυναν να κυνήγα τα ονείρα της... Το 1975 εισήχθη στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών του Εθνικού Μετσόβειου Πολυτεχνείου, όπου μαθήτευσε κοντά στους Γιάννη Μόραλη και Λάζαρο Λαμέρα. Το 1981 την βρίσκουμε στη Φλωρεντία όπου με υποτροφία του Ιταλικού υπουργείου Εξωτερικών συνεχίζει τις σπουδές της στην Ιστορία της Τέχνης. Είναι η ίδια χρονιά που έκινανε να παρουσιάζει συνεχώς τα έργα της, την δουλειά της σε Ελλάδα και εξωτερικό. Από το 1983 μέχρι σήμερα, έχει πάνω από 33 ατομικές εκθέσεις στον ενεργητικό της και πλέον των 22 ομαδικών εκθέσεων όπου συμμετείχε δυναμικά. Τα έργα της, σιγά -σιγά αρχίζουν να αποκτούν τις θέσεις τους σε τράπεζες, οργανισμούς, κρατικές πινακοθήκες, ιδιωτικές συλλογές, υπουργεία, μουσεία, ώπου πιένει τη στιγμή τη Μίνα Παπαθεοδώρου Βαλυράκη ν' αποκτήσει τη δική της γνωνία στην Αμερικανική Ακαδημία Τεχνών. Το 2002 ανακρύσσεται σε Καλλιτέχνη Των Συντόπιτων από την Αμερικανική Αθλητική Ακαδημία (Sport Artist Of The Year) και τα έργα της γίνονται οι επίσημες αφίσες των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων του Σολτ Λέικ. Σήμερα η Μίνα Παπαθεοδώρου Βαλυράκη τιμάται από τα ΕΛΤΑ με την απόφαση του οργανισμού να μεταφέρει τα έργα της κυρίως με θέμα τα αθλητικά αγώνισματα -εν όψει και των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004- σε σειρές γραμματοσήμων αλλά και λευκώματα. Δίπλα της όλα αυτά τα χρόνια -από το 1984- ο πολιτικός, Χανιώτης Βουλευτής του ΠΑΣΟΚ, Σήφης Βαλυράκης που όπως η ίδια δηλώνει, είναι το άλλο της μαστό.

Αποφάσισα να ξεκινήσω αυτή τη συνέντευξη με βιογραφικά στοιχεία για την Μίνα Παπαθεοδώρου Βαλυράκη, προκειμένου να αντιληφθεί ο αναγνώστης του Go Hania το μέγεθος της παρουσίας της ζω-

γράφου στα σημερινά καλλιτεχνικά δρώμενα. Αισθάνθηκα αυτή την ανάγκη αφού, είναι σύνθετες τα τελευταία χρόνια γνωστοί καλλιτέχνες να είναι γνωστοί, όχι τόσο μέσα από την αξία και ποιότητα της δουλειάς τους αλλά από τα αποτελέσματα των δημοσιών σχέσεων που προτάσσουν στην καθημερινότητα τους.

Δημόσιες σχέσεις έχω κι εγώ... Είναι αναγκαίο για τον καλλιτέχνη να επικοινωνεί και να γυρφύφερει μέσα στην κοινωνία. Όπως είναι εξίσου αναγκαίο ν' απομονώνεται, να εσωτερεφεί προς τον εαυτό του για να μπορείσει να "γεννήσει"... Δεν είναι άριστο δίκαιο, ν' αναφέρουμε πως στη σημερινή εποχή, οι καλλιτέχνες επενδύουντας τη μέγιστη στις δημόσιες σχέσεις και την εξωτερική από τον εαυτό τους επικοινωνία κάπου χάνονται ή ακόμα στην θέλετε "ιερούν", με αποτέλεσμα η τέχνη τους να έρχεται σε δεύτερη, ουσίας, μοίρα;

Ανατριχίαλων στη σκέψη μην κάποτε συμβεί αυτό σε μένα. Δεν θα θελα να βώσω το εφήμερο μιας και πιστεύω πως αυτό εξαφανίζεται... Εφήμερο δεν είναι το χρώμα, η ψυχή, η οικογένεια, ο έρωτας, η σχέση με το παιδί σου, η οπική που βλέπεται τον κόσμο. Σ' αυτά δεν υπάρχουν σύντομα χρόνο μήτε αλιούδες να συγκρατήσουν τις εκρήξεις τους. Όπως σύνορα δεν έχει και η τέχνη που, από τη στιγμή της αποτύπωσης της, γίνεται παγκόσμια και για κάθε καλλιτέχνη, μοναδική.

Ελεγχού ότι η
Μίνα Βαλυράκη

πρωθείται
λόγω ονόματος.
Όμως η πορεία μου,
έδειξε πράγματα,
αναδειχθήκε από^ν
κρίσεις και γνώστες
η δουλειά μου,
προχώρησα ως
η ζωγράφος

Μίνα Παπαθεοδώρου
Βαλυράκη και
τίποτα ανηθύικο
δεν κάλυψε την
πορεία μου.

λό μου ποιλές φορές, δεν μπορώ να το ελέγχω, σε ταχύτητα, ειδικά όταν πρόκευται για προγραμματισμό ή επίλυση κάποιου προβλήματος. Αεροδυναμικές οι ίνες του μυαλού μου, αεροδυναμικές και οι γραμμές πολλών έργων μου. Είναι σωστό αν πεις ότι μέσα από τα συγκεκριμένα έργα, τα τελευταία χρόνια υπάρχει μία μεγαλύτερη ενασχόληση κριτών και κοινού με την δουλειά μου, μια γνωστοποίηση της τέχνης μου. Όμως εγώ ως καλλιτέχνης με τα έργα μου προτείνω και όσοι δαμάζονται από το αποτέλεσμα της δουλειάς μου γίνονται "συνεπιβάτες μου" στο ταξίδι της τέχνης μου και του μυαλού μου.

Σ' αυτό το ταξίδι δεν σας έχει βοηθήσει καθόλου ο Σήφης ο Βαλυράκης; Λέω "βοηθήσει" με την έννοια της προώθησης λόγω της πολιτικής του θέσης.

Καταρχήν να ξεκαθαρίσω πως βλέπω θετική τη σχέση πολιτικής με τέχνη στο επίπεδο τη μία να εξυψώνει την άλλη, η μία να υποδέχεται την άλλη. Όμως επειδή με ρωτάς σε πρωστικό επίπεδο θα σου δώσω δύο απαντήσεις... 1ον: Φυσικά και με προώθηση και με πρωθεί ο Σήφης... 2ον: Τη Μίνα Παπαθεοδώρου Βαλυράκη δεν την πρωθεί κανένας. Πρωθείται μόνη της, με τη δουλειά της, το έργο της, την αφοσίωση

της και ανησυχίες. Είμαι καταλύτης γιατί είμαι καλλιτέχνης. Και κάτι τελευταίο, έδωσα μεγάλη και κουραστική μάχη για να καθιερωθώ.

Έχετε επιλέξει να εργάζεστε στο Ατελιέ σας το οποίο βρίσκεται κάτω από την οικεία σας. Δεν εγκλωβίζεστε σε συγκεκριμένες διαδρομές, δεν επηρεάζεται η ζωγράφος Μίνα από το οικείο περιβάλλον που την αγκαλιάζει;

Είναι μια συνειδητή επιλογή η οποία μου επιπρέπει, όταν το αισθανθώ, νιώσω την ανάγκη να απομονωθώ για να δουλέψω, σε δύο λεπτά να βρίσκομαι στο ατελιέ μου. Ένας "μικρόκοσμος τεράστιος" όσο και ν' ακούγεται ασύνδετο εννοιολογικά. Αντιθέτω πάλι, όσες ώρες μπορεί να είμαι κλεισμένη ανάμεσα στα χρώματα και την τέχνη μου, δεν αποκόπτομαι από το οικογενειακό μου περιβάλλον στο οποίο είμαι απόλυτα δοσμένη, αφοσιωμένη σε σημείο ο κάπως υπερβολικό. Λατρεύω την οικογένεια μου αλλά και ευρύτερα την οικογένεια που με συνοδεύει και το αντίθετο. Δεν υπάρχει διάσπαση από την τέχνη, λόγω αυτού του δεσμού μου. Εννώ ότι ακόμα κι αν αφήσω για λίγο έναν πίνακα στον οποίο εργάζομαι για ν' ανέβω σπίτι, αυτό δεν με διασπά. Ο χρόνος του τετάρτου όταν δουλεύεις και σταματήσεις δεν είναι διάσπαση ενώ η μία ή μιάσιμη ώρα

Λατρεύω την ταχύτητα, τον Ιλιγγό στην τέχνη... Ιλιγγός είναι η ίδια η ζωή, οι εκφράσεις της, το πριν και το μετά της σπιγμής που ζούμε.

της στην τέχνη. Ο Σήφης με στήριξε και μ' αυτή την έννοια με πρωθήσης. Άλλωστε στο Σήφης δεν πρωθείται κανέναν, ούτε τον εαυτό του. Είναι τέτοιος ο άνθρωπος και λατρεύω αυτό το στοιχείο του χαρακτήρα του... Σέκψου επίσης πως για μία περίοδο 1989 και λίγα χρόνια μετά είχα πρόβλημα με το επίθετο του Σήφη. Είχα κακή αντιμετώπιση από κακόπιστους, κακόβουλους του καλλιτεχνικού και όχι μόνο χώρου. Ελέγχω στην Μίνα Βαλυράκη πρωθείται λόγω ονόματός. Όμως η πορεία μου δεδιείξει πράγματα, η δουλειά μου αναδείχθηκε από κριτές και γνώστες, προχώρησα ως η ζωγράφος Μίνα Παπαθεοδώρου Βαλυράκη και τίποτα ανήθικο δεν κάλυψε την πορεία μου. Ποιος έσρει τον Σήφη Βαλυράκη στην Αμερική, τη Γαλλία ή την Ιταλία. Αντίθετα, εγώ είμαι το άτομο που πρωθεί. Πρωθεύω εμένα, κατευνάζω τις αντιπαλότητες... Ηρεμεί η τέχνη και μην ξεχνάς ότι στην πολιτική και στους πολιτικούς υπάρχουν και αντιπαλό-

είναι. Όχι δεν θα μπορούσα να έχω μακριά το σπίτι από το εργαστήριό μου.

Θα ενδιέφερε ν' ακούσων περισσότερα από εσάς για την οικογένεια και πάσο, για πιο λόγο την έχετε τόσο ανάγκη.

Η οικογένεια με πηγαίνει παραπέρα... Τα μέλη της πατρικής μου οικογένειας ήμασταν και είμαστε πολύ δεσμένοι μεταξύ μας. Το διοι συνέβαινε με την οικογένεια του Σήφη στα Χανιά. Το αποτέλεσμα ήρθε μόνο του και είναι κάτι στη ζωή μου για το οποίο ευχαριστώ το Θεό. Οι δύο οικογένειες έδεσαν μεταξύ τους, η αγάπη πολλαπλασιάστηκε. Τ' αδέρφια μου έχουν καταπληκτικές σχέσεις με τα αδέρφια του Σήφη. Έχει απλώσει λοιπόν το νοιάζει, η αγκαλιά, τα συναισθήματα σε δύο για να μη πάσι παραπάνω οικογένειες. Αυτό το θέλω, το έχω ανάγκη, το επιδιώκω. Πιστεύω πως μόνο η οικογένεια μπορεί να σε στηρίξει, γι' αυτό σου είστα πιο πριν, ότι είναι το βασικότερο στη ζωή για μένα. Τα παιδιά, τ' αγόρια μου ο Γιάν-

νης και ο Αλέξης, έρχονται να συμπληρώσουν την ευτυχία που τόσο απλόχερα μας χαρίστηκε στην οικογένεια. Δε σου κρίω πως νιώθω άπειρα τυχερή για όσα žω, για όσα έζησα κι εύχομαι να ζήσω στο μέλλον. Ξέρεις, η Κρήτη έχει οικονομίες στην οικογένεια μου, αυτούς τους άρρενους δεσμούς αίματος, όπως λέμε. Είναι γοητεία αυτό το δεσμό, το οποίο βέβαια δεν έχει υπερβολές ούτε ξεχάνει πως κάθε μέλος μιας οικογένειας είναι μία ξρυστή, ελεύθερη, αυτόνομη προσωπικότητα που εξελίσσεται, προσδέει, αναζητά το όλον μέσα από τα συγκεκριμένα. Αναφερθήκατε στα Χανιά, στην Κρήτη. Αν και δεν κατάγεστε από τα μέρη μας, παρά ταύτα θεωρείστε Χανιώτισσα. Πόσο σας αγγίζει η Κρήτη; Τι είναι για σάς αυτό το νησί, αυτός ο τόσο παράξενος και συνάπικος τόπος;

Όταν βρίσκομαι στα Χανιά, στην Κρήτη δεν βρίσκομαι επειδή πρέπει -λόγω Σήφη- αλλά επειδή το θέλω και το θέλω πολύ.

θάλασσα που περιβάλλει αυτόν τον τόπο, οι υδάτινες απιώδηφαιρες έτσι όπως δένουν με τη γη, τον ουρανό, τον άνθρωπο, σε τοποθετούν εκεί που αξίζει να βρίσκεται ο άνθρωπος. Ψηλά... Είναι μόρφα να βλέπεις τον κόσμο από ψηλά. Να λούζεσαι την αμφιρίψη του άκοσμου, του πιο πέρα. Η Κρήτη είναι πιο πέρα από άλλα μέρη της πατρίδας μας. Τα Χανιά... Θεωρώ πως δεν πρέπει να πω πολλά, ίσως φτάνει μόνο ν' αναφέρω τη λέξη "τέλεια"... Με εμπένει αυτή πολύ. Το γαλάζιο της, το μπλε της, όλες οι αποχρώσεις του υδάτινου και ουρανίου κόσμου. Η τελευταία μου έκθεση στη Θεσσαλονίκη πριν λίγο καιρό είχε ως αντικείμενο μόνο υδάτινες απιώδηφαιρες. Χορεύτριες υδάτινες, χελδόνια υδάτινα, όλα Μπλε, Μπλε, Μπλε... Μην ξέχνας ότι τα Χανιά είναι ο τόπος του Σήρη. Ο Σήρης χωρίς Κρήτη δεν ζει και με χωρίς μου διαπιστώνω πως και τα Χανιά χωρίς Σήρη δεν κάνουν. Σου μιλώ πέρα από τον Σήρη τον πολιτικό, τον βου-

λευτή. Αυτό το δέσμο που έχει με τον κόσμο, αυτή η αλήθευση που σκίζει και διαπερνά τις χειραψίες του, το αγκάλιασμα, το φίλι με τους συντοπίτες του με κάνει να στέκομαι ενθουσιασμένη, περήφανη, συγκινημένη.

Θα ήθελα να γυρίσουμε λίγο στη Σωγάρα Μίνα Παπαθεοδώρου Βαλυράκη. Όταν ο πρόεδρος της Αμερικανικής Αθλητικής Ακαδημίας Διδάκτωρ Thomas Rosandich είχε αναφέρει για την Μίνα πως: "είναι η καλλιτέχνιδα εκπίνη που συμγεντρώνει όλες τις προϋποθέσεις για την ανάδειξη της σε καλλιτέχνη των ΣΠΟΡ. Είναι καλλιτέχνιδα που αιχμαλωτίζει το πνεύμα και τη ζωή του αθλήματος, δίνοντας τη δυνατότητα στις επερχόμενες γενιές να νιώσουν τη δραματική ένταση των σημερινών αγώνων..." τι εννοούσε;

Τόση η διάκριση όσο και η βράβευση αποτέλεσαν σού για μένα. Υπήρξε ένα αίσθημα ευθύνης από πλευράς μου το οποίο σε επαγγελματικό, καλλιτεχνικό επίπεδο ήταν πρωτόγυνωρο. Τότε συνειδητοποίησα επί της ουσίας ότι ο καλλιτέχνης έχει ανάγκη την επιπτώχια, την ανιαγώρωση. Αυτά σε οδηγούν στο δημιουργείς ακατάπαυστα, να είσαι ουσία καλλιτέχνης. Μην ξεχνάς ήμουν η δεύτερη γυναίκα που πήρε αυτόν τον τίτλο στον κόσμο. Λόγο ιδιουγκρασίας, ανέκαθεν είχα τη δυνατότητα, την ικανότητα αν θέλεις να σφίγγω τις εικόνες μέσα μου και όλη την έκρηκη τη δυναμική τους να τη εισπράττω στο έπακρο. Αυτό ίσως να λέγεται πάθος. Μπορει... Μου δινει όμως την ευκαιρία ν' αντιλαμβάνομαι τα πάντα, πέρα από αυτό που είναι. Εννοώ πως ένα αυτοκίνητο δεν είναι μόνο αυτοκίνητο, ο αθλητής που τρέχει, ίδρωνει, συσπάται, δεν είναι μόνο αυτά, ένα γυμνό δεν είναι γυμνό. Μέσα, πέρα από την εικόνα πατάρχη τη ζωής της, η ουσία της υπαρξής και της γέννησης της. Αυτό αιχμαλωτίω, και δόξα τω Θεώ δύναμαι να αποτυπώσω. Αναφέρεστε συχνά, ως προσευχή θα έλεγα,

μ' ένα ευχαριστώ προς τον Θεό. Γιατί; Το έχετε ανάγκη ή εξουσιούστε μεγαλώφωνα; Γιαν παπανήγια θα θέλα να πω το εξές; Συχνά συχέουμε τον καλλιτέχνη με κάπι το απόκοσιο. Θεωρώ πως είναι λάθος. Ο καλλιτέχνης δύναται να είναι κοσμικός, όλο ζωή, δοτικός και ενθουσιωδής. Απλά, ένας απλός άνθρωπος... Πιστεύω πως το μεγαλείο είναι το στόρμα της απλότητας, ενώ ο

γελος για όλους, εκεί που πρέπει όμως εί-
μαι όπως το είπες, τοσαμπουκάς διάλος. Είμαι πολύ ακριβοδίκαιη και αυτό με κάνει να θυμάω πολλές φορές με τις όποιες α-
δικίες πέφτουν στην αντίληψή μου. Πιστεύε-
ω στην καλοσύνη των ανθρώπων, στην ε-
παφή μεταξύ μας. Η σημερινή κοινωνία δεν
είναι καθόλου δίκαιη δεν έχει καθόλου κα-
λοσύνη να δώσει και αν ξεχαστεί και δώσει,
είναι με το σταγονόμετρο... Τον τοσαμπου-
κά αυτό, ακόμα και στην τέχνη μου τον εί-
χα πάντα αλλά "έκλεψα" μεγαλύτερη ποσό-
τητα όταν γνώρισα την Κρήτη μέσω του

γιατί στον κ. Σημίτη όταν τον συναντούσατε;
Κύριε πρόεδρε, συγχαρητήρια για τη νίκη
σας. Αν θέλετε όμως, στην καινούργια τε-
τραετία, καλό θα ήταν το κράτος να δειξει
το ανθρώπινο του πρόσωπο...

Σπην αντίθετη περίπτωση που κέρδιζε τη Νέ-
α Δημοκρατία, τι θα άκουγε από σας ο κ.
Καραμανλής;

Κύριε πρόεδρε, συγχαρητήρια, εύχομαι
κατά την πρωθυπουργία σας να υπάρξει
σοβαρότης...

Σας βρίσκω κοφτή και αυστηρή.
Θα σου πω πιο τύχο: Σήμερα ο πολίτης ζει σε

θάνατος, το χτένισμα
της πολυπλοκότητας.
Το αναφέρω αυτό γιατί
δεν είναι λίγοι εκείνοι
που με ωράτω πως γί-
νεται να συνταιράζω
την απομόνωση της
ζωγράφου με τη συχνή
παρουσία μου στα κοι-
νά. Ο καλλιτέχνης
δεν είναι κοινός, εί-
ναι όμως κάτι το κοι-
νό... Ναι, πιστεύω
στον Θεό με την έν-
νοια ότι η σχέση μαζί¹
του είναι δούνει και λα-
βειν. Σχέση όπως και με
την τέχνη. Θα σου πω...
Κάθε βράδυ προσεύχο-
μαι μόνη μου και αρκετές
φορές μέσα εδώ στο Ατ-
τιλεί. Πιστεύω πως όλη η
μέχρι σήμερα πορεία μου
οφείλεται στο Θεό. Συνέ-
χεια δέχομαι θεία δώρα.

Ο καλλιτέχνης είναι πότε άγγελος, πότε διά-
ολος. Εσείς μου δίνεται την εντύπωση ότι εί-
στε "τοσαμπουκάς διάολος". (το είπα...) Είμαι απ' όλα. Εκεί που χρειάζεται είμαι άγ-

Σήφη. Είχες ο-
ναφέρει πριν ό-
τι δεν είμαι Κρη-
τικά. Θα σου υ-
πενθυμίσω ότι
το 1994 στην
μεγάλη έκθεση
Κρητών καλλι-
τεχνών στα Νέ-

ώρια με είχαν εντάξει κι εμέ-
να η Κρητικά. Άλλωστε ται-
ριάζει η κουλούρια μου με
την κουλούρια του Χανιώτη
και είμαι περήφανη που το
επίθετο μου τελειώνει σε
"άκη" (Βαλυράκι). Θεμά-
μαι τότε, είχα εκθέσει κάτι
τεράστιους πίνακες με
θέμα τους γερανούς που
ταίριαζαν απόλυτα στη
δομή των Νεώριων,
στην πέτρα, γενικά στο φη-
λό,

λό, επιβλητικό περιβάλλον των συγκεκριμέ-
νων κτιρίων - αιθουσών.

Επειδή κάνεται αναφορά στην κοινωνία και
στο πόσο άδικη στέκεται απέναντι στους
πολίτες, θα θέλα να σας ρωτήσω: Αν κέρδι-
ζε το ΠΑΣΟΚ εκ νέου την εξουσία, πι θα λέ-

πολύ άθιλες συνήθειες. Δεν έχει καμία σχέ-
ση μ' αυτά που ζόραμε το 1980, 1985,
1989. Τότε είχαμε ως πολίτες μία διάθεση
καλή. Δε με τρομάζει να πω την έκφραση
πως ήμασταν ως έλληνες καλοζωμένοι.
Σήμερα οι έλληνας δεν έχει ποιότητα. δεν
του δίδεται η ευκαρίστη σε κανέναν τομέα
να δημιουργήσει ποιότητα. Είναι δύσκολα
τα πράγματα γι' αυτό χρειάζεται σοβαρό-
τητά στη διακυβέρνηση αυτής της χώρας
και επιπέλους το κράτος να δειξει το αν-
θρώπινο του πρόσωπο - το οποίο διαβέτει
αν θέλει- και όχι το απάνθρωπο. Μ' αυτά
που λέμε, μου θυμίσεις την Μελίνα Μερκού-
ρη. Έφυγε από κοντά μας το 1994 και από
τότε έπεισε το τείχος που προστάτευε την
ψυχή μας. Σήμα κατατέθην για την Ελλάδα,
δεν φοβόταν να υψώσει φωνή στο άδικο ή
το στραβό, ζόρες για όλους μας. Η Μελίνα
ντιβά, η Μελίνα ανθρωπιά, η Μελίνα καλο-
σύνη, η Μελίνα πολιτισμός, η Μελίνα γυναι-
κα, η Μελίνα όλα.

Τον Ανδρέα Παπανδρέου τον γνωρίσατε ζε-
στά ή υπήρχαν οι τυπικές σχέσεις:
Τον γνώρισα πάρα πολύ καλά από το 1985
όποτε γεννήθηκε ο γιος μου, μέχρι τις τε-
λευταίες μας επισκέψεις με τον Σήρη στο
Ωνάσιο. Ο Ανδρέας λείπει απ' όλους μας,
από όλη την Ελλάδα, φίλους και εχθρούς
σε πολιτικό επίπεδο. Ήταν ο άνθρωπος
που συνέδεσε τη ζωή του με τη νέα Ελλάδα.
Έντονες εποχές, όμορφες εποχές. Η
παρούσια σήμερα του γιου του, του Γιώργου
Παπανδρέου, θεωρώ πως είναι μια νό-
τα επιτίδας στο ελληνικό γίγνεσθαι.

Η δημοσιότητα σας φοβίζει:
Καθόλου, μάλιστα με ωθεί στο να δημιουρ-
γώ. Αυτό που με "φοβίζει" ή με κάνει να
κλαιω είναι ο πόνος ο εσωτερικός των αν-
θρώπων και το να χάσω τους γύρω μου, τ'
αγαπημένα μου πρόσωπα.

Γιατί τόσο μπλε στους πίνακες σας;
Διότι μη φρεμεί. Άλλα και τόσο κόκκινο που
και με κάνει να έχω ένταση. Τόση όσο και
στον έρωτα που παιζει μεγάλο ρόλο στη
ζωή μου.

Δηλαδή;

Δεν έχει δηλαδή. Ο έρωτας με εμπνέει, με
κάνει να πενθώ, να γελάω να δημιουργώ.
Έρωτας με τα πάντα. Μία πράξη, που ό-
πως ένωσε, έδεσε εμένα με τον Σήφη, ενώ-
νει, δένει εμένα με το σύμπαν. Στο λεέι αυ-
τό μία γυναίκα που αυτοχαρακτηρίζεται ε-
κρηκτική πέραν του δέοντος.

Αυτό είναι και το βασικό σας μειονέκτημα
αν μπόρεσα να καταλάβω σωστά;

Μπά, το βασικό μου μειονέκτημα είναι πως
δεν μπορώ για κανέναν λόγο, με καμία δύ-
ναμη να αποδεχτώ τους βλάκες στη ζωή
μου. Γνωρίζω ότι αυτό που λέω μπορεί να
είναι αιτία για να με κρίνουν αρνητικά κά-
ποιοι. Λέω όμως την αλήθεια. Τρέμω τους
βλάκες, δεν τους μπορώ, δεν τους θέλω.
Ηλίθια και ανίκανα άτομα δίπλα μου δεν εί-
ναι καλός συνδυασμός. Γεννάει τρομερές
εκρήξει!!! (γελάει)

Εκρήγνυστε και σκορπάτε. Όπως σκορπά-
τε το χρώμα πάνω στους καμβάδες για να
νιώσετε ειλυθερη. Άρα η Μίνα Παπαθεοδώ-
ρου Βαλυράκη δεν έχει καμία σχέση με την
συμίρυνση.

Καμία, ούτε και θέλω να έχω. Έκτος βέ-
βαια από τα γραμματόσημα που αυτή
την περίοδο μπήκανε στη ζωή μου ή εγώ
τέλος πάντων στη δική τους. Από τη σει-
ρά των έργων μου με τίτλο "ΑΘΛΗΤΙΚΑ"
τα ελληνικά ταχυδρομεία επέλεξαν πέ-
ντες έργα, τα οποία μετέφεραν σε γραμ-
ματόσημα. Τα έργα αυτά χρονολογού-
νται από το 1985, δεν είναι έργα που έγι-
ναν σήμερα επί τούτου ή με την ευκαιρί-
α της ανάληψης των Ολυμπιακών Αγώ-
νων. Είναι 18 επών δουλειά την οποία ε-
κτίμησε και στήριξε ο διευθυντής της
διεύθυνσης γραμματοσήμων των Ελληνι-
κών Ταχυδρομείων, ο Μωσής Κωστα-
ντίν που έχει βραβευτεί από την Ακαδη-
μία Αθηνών. Επιλέχθηκαν λοιπόν τα έργα
μου για να γίνουν γραμματόσημα και
λεύκωμα για τους συλλέκτες φιλοτελι-
στές ώστε και σε αυτό το κομμάτι να έ-
χει να επιδείξει παρουσία η χώρα μας με
την ευκαιρία του 2004. Εκτός από εμένα
επιλέχθηκαν έργα των Τσώκλη, Μόραλη
και Φασιανού. Είναι ευχάριστο επίσης, ό-
τι για το 2008 μου έχει προταθεί να υ-
πάρχουν γραμματόσημα με έργα δικά
μου και στους Ολυμπιακούς Αγώνες της
Κίνας. Καλά πηγαίνω...

Στα τέλη Σεπτεμβρίου ήσασταν Βρυξέλλες
πάλι για την δουλειά σας;

Είχαμε την έκθεση με θέμα "Ολυμπιακοί
Αγώνες Διάλογος με την Τέχνη" όπου
παρουσιάστηκε η δουλειά μου, πίνακες
αλλά και το βιβλίο μου που φέρει τον ί-
διο τίτλο "Διάλογος Με Την Τέχνη" ενώ
παράλληλα, έγινε η παρουσίαση των
γραμματοσήμων όπως επίσης και του βι-
βλίου του γνωστού παλαιού αθλητή Πιέ-
τρο Μενέα ο οποίος σήμερα είναι βου-
λευτής στις Βρυξέλλες. Το εξώφυλλο
του βιβλίου του, έχω καλλιτεχνήσει εγώ,
έχει τον τίτλο "Φεύγοντας με τον άνεμο"
και απευθύνεται σε όλους τους αθλητές
δίνοντας συμβουλές και κατευθύνσεις
σχετικά με τις προπονήσεις τους.

Εκτός από τη ζωγραφική ποια τέχνη θα
μπορούσατε να υπηρετήσετε με συνέπεια;
Τη μουσική. Είναι ανάγκη μου να ακούω
μουσική συνέχεια. Κάποτε ξεκίνησα πιάνο,
αλλά μάλλον ατάλαντη αποδείχθηκα σε
σχέση με τη ζωγραφική. Όμως η μουσική
με συνοδεύει ακόμα και στα όνειρα μου. Α!
να σου πω ένα όνειρο μου. Βλέπω συχνά
πως κατοικώ στο Ενετικό Λιμάνι στα Χανιά
δίπλα στη θάλασσα και ο Σήφης, ενώ του
ζητάω να με ξυπνήσει, αρνείται και συνέ-
χεια μου βάζει μουσική δίπλα στο προσκέ-
φαλό μου... Μπορείς να μου πεις γιατί;

Ίσως σας θέλει εκεί, δίπλα του. Για να γα-
ληνεύετε τις σπιγμές του... σ